

УРЕЂИВАЧКА ПОЛИТИКА

Зборник Института за педагошка истраживања је часопис у коме се објављују теоријски, прегледни и оригинални истраживачки радови из области васпитања и образовања, који нису претходно штампани. Циљ је да се широком читалачком кругу, који укључује научне истраживаче, људе из педагошке праксе и студенте педагогије и сродних дисциплина (психологије, социологије, наставничких факултета, итд.) омогући приступ оваквим истраживањима. Поред тога, у часопису се објављују и прикази књига и научноистраживачких скупова који су значајни за област васпитања и образовања.

Први број *Зборника* објављен је 1967. године. Данас *Зборник* има статус научног часописа међународног значаја верификован посебном одлуком (M24) и излази два пута годишње (јуни и децембар).

Политика отвореног приступа

Часопис *Зборник Института за педагошка истраживања* доступан је у режиму отвореног приступа. Чланци објављени у часопису могу се бесплатно преузети са сајта часописа и користити у складу са лиценцом Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International **[CC BY-NC-ND](#)**).

Поступак предавања рада, рецензија и објављивање рада су бесплатни.

Часопис је индексиран у следећим базама: Scopus (од 2007. године), Web of Science (ESCI, од 2015. године), ERIHPLUS (од 2016. године). Часопис је од 2002. године доступан и на порталу **[DOI Србија](#)**.

Језик

Радови се објављују на српском и на енглеском језику. Сваки рад има апстракт на српском, енглеском и руском језику. Радови аутора из Србије треба да буду писани стилем који је у складу са стандардима савременог српског језика и чија терминологија одговара научном дискурсу. Радови који се достављају на енглеском језику треба да задовоље стандарде савременог енглеског језика, односно потребно је да рукописи буду лекторисани. Аутори треба да обезбеде лектора за енглески језик и да доставе Уредништву часописа податке о лектору (име и презиме, афилијација). Радови који не задовољавају наведене критеријуме неће бити прихваћени. Редакција задржава право да лекторише резиме и текстове, као и да врши измене које се односе на техничку припрему текстова.

Радови који нису написани у складу са *Упутством за ауторе* неће бити разматрани.

ОБАВЕЗЕ УРЕДНИКА И РЕДАКЦИЈЕ

Главни и одговорни уредник часописа *Зборник Института за педагошка истраживања* доноси коначну одлуку о томе који ће рукописи бити објављени. Приликом доношења одлуке главни и одговорни уредник руководи се уређивачком политиком, водећи рачуна о законским прописима који се односе на клевету, кршење ауторских права и плагирање.

Главни и одговорни уредник задржава дискреционо право да примљене рукописе процени и не објави, уколико утврди да не одговарају прописаним садржинским и формалним критеријумима.

Редакција часописа *Зборник Института за педагошка истраживања* је саветодавно тело које активно доприноси развоју часописа. Задаци и дужности чланова Редакције су: подршка развоју часописа, промоција часописа, подстицање стручњака у области васпитања и образовања да се укључе у рад часописа као аутори и/или рецензенти, учешће у избору рецензената и писање рецензија и коментара о радовима.

Главни и одговорни уредник и чланови Редакције не смеју имати било какав сукоб интереса у вези са рукописима које разматрају. Ако сукоб интереса постоји код уредника или неког од чланова Редакције, они се искључују из поступка избора рецензената и одлучивања о судбини рукописа. Уредник и чланови Редакције су дужни да благовремено пријаве постојање сукоба интереса.

Главни и одговорни уредник и чланови Редакције су дужни да суд о рукопису доносе на основу његовог садржаја, без расних, полних/родних, верских, етничких или политичких предрасуда.

Главни и одговорни уредник и чланови Редакције не смеју да користе необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите писане дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

Главни и одговорни уредник и чланови Редакције дужни су да предузму све разумне мере како би идентитет рецензената остао непознат ауторима пре, током и након поступка рецензије и како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије.

ОБАВЕЗЕ АУТОРА

Аутори гарантују да рукопис представља њихов оригиналан допринос, да није објављен раније и да се не разматра за објављивање на другом месту. Истовремено предавање истог рукописа у више часописа представља кршење етичких стандарда. Такав рукопис се моментално искључује из даљег разматрања.

Аутори, такође, гарантују да након објављивања у часопису *Зборник Института за педагошка истраживања*, рукопис неће бити објављен у другој публикацији на било ком језику без сагласности издавача часописа.

У случају да је послати рукопис резултат научноистраживачког пројекта или да је, у претходној верзији, био изложен на скупу у виду усменог саопштења (под истим или сличним насловом), детаљнији подаци о пројекту, конференцији и слично, наводе се у фусноти на првој страни текста. Рад који је већ објављен у неком часопису не може бити прештампан у *Зборнику Института за педагошка истраживања*.

Аутори су дужни да се придржавају етичких стандарда који се односе на научноистраживачки рад. Рад објављен у овом часопису треба да буде написан у складу са етичким принципима и принципима поштовања добробити и достојанства учесника истраживања, као и заштите њихове приватности. За даље информације аутори се упућују на последњу верзију *APA Publication Manual*.

Аутори гарантују и да рукопис не садржи неосноване или незаконите тврдње и не крши права других. Издавач неће сносити никакву одговорност у случају испостављања било каквих захтева за накнаду штете.

Садржај рада

Рад треба да садржи довољно детаља и референци како би се рецензентима, а потом и читаоцима, омогућило да провере тврдње које су у њему изнесене. Намерно изношење нетачних тврдњи представља кршење етичких стандарда. Прикази књига и научних скупова морају бити прецизни и објективни.

Аутори сnose сву одговорност за садржај предатих рукописа и дужни су да, ако је то потребно, пре њиховог објављивања прибаве сагласност свих лица или институција које су непосредно учествовале у истраживању које је у рукопису представљено. Материјал за који такви докази нису достављени сматраће се оригиналним делом аутора.

Ауторство

Аутори су дужни да као ауторе наведу само она лица која су значајно допринела садржају рукописа, односно дужни су да сва лица која су значајно допринела садржају рукописа наведу као ауторе. Ако су у битним аспектима истраживачког пројекта и припреме рукописа учествовала и друга лица која нису аутори, њихов допринос треба поменути у напомени или захвалници на крају рада, а пре списка литературе.

Навођење извора

Аутори су дужни да исправно цитирају изворе који су битно утицали на садржај истраживања и рукописа. Информације које су аутори добили у приватном разговору или кореспонденцији са трећим лицима, не смеју се користити без изричите писане дозволе извора.

Плагијаризам

Плагирање, односно преузимање туђих идеја, речи или других облика креативног израза као својих, представља грубо кршење научне и издавачке етике. Плагирање може да укључује и кршење ауторских права, што је законом кажњиво.

Плагијат обухвата следеће:

- дословно или готово дословно преузимање или смишљено парафразирање (у циљу прикривања плагијата) делова текстова других аутора без јасног указивања на извор или обележавање копираних фрагмената (на пример, коришћењем наводника);
- копирање слика или табела из туђих радова без правилног навођења извора и/или без дозволе аутора или носилаца ауторских права.

Рукописи код којих постоје јасне индикације да се ради о плагијату биће аутоматски одбијени у било којој фази оцењивања и ауторима ће бити трајно забрањено да објављују у часопису *Зборник Института за педагошка истраживања*. Ако се установи да је рад који је објављен у часопису плагијат, исти ће бити повучен у складу са процедуром описаном под *Повлачење већ објављених радова* и ауторима ће бити трајно забрањено да објављују у часопису.

Сукоб интереса

Аутори су дужни да у раду укажу на финансијске или било које друге сукобе интереса који би могли да утичу на изнесене резултате и интерпретације.

Грешке у објављеним радовима

У случају да аутори открију важну грешку у свом раду након његовог објављивања, дужни су да моментално о томе обавесте уредника или издавача и да са њима сарађују како би се рад повукао или исправио.

Предавањем рукописа уредништву *Зборника Института за педагошка истраживања* аутори се обавезују на поштовање наведених обавеза.

ОБАВЕЗЕ РЕЦЕНЗЕНАТА

Рецензенти су дужни да стручно, аргументовано, непристрасно и у задатим роковима доставе уреднику оцену научне вредности рукописа.

Рецензенти оцењују радове у односу на усклађеност теме рада са профилем часописа, релевантност истраживане области и примењених метода, оригиналност и научну релевантност података изнесених у рукопису, као и стил научног излагања.

Рецензент који има основане сумње или сазнања о кршењу етичких стандарда од стране аутора дужан је да о томе обавести уредника. Рецензент треба да препозна важне објављене радове које аутори нису цитирали. Он треба да упозори уредника и на битне сличности и подударности између рукописа који се разматра и било којег другог објављеног рада или рукописа који је у поступку рецензије у неком другом часопису, ако о томе има лична сазнања. Ако има сазнања да је исти рукопис разматра у више часописа у исто време, рецензент је дужан да о томе обавести уредника.

Рецензент не сме да буде у сукобу интереса са ауторима или финансијером истраживања. Уколико постоји сукоб интереса, рецензент је дужан да о томе моментално обавести уредника.

Рецензент који себе сматра некомпетентним за тему или област којом се рукопис бави дужан је да о томе обавести уредника.

Рецензија мора бити објективна. Коментари који се тичу личности аутора сматрају се непримереним. Суд рецензента мора бити јасан и поткрепљен аргументима.

Рукописи који су послати рецензенту сматрају се поверљивим документима. Рецензенти не смеју да користе необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите писане дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

ПОСТУПАК РЕЦЕНЗИРАЊА

Примљени радови подлежу рецензији. Циљ рецензије је да уреднику помогне у доношењу одлуке о томе да ли рад треба прихватити или одбити и да кроз процес комуникације са ауторима побољша квалитет рукописа.

Тип рецензије која се примењује је двоструко анонимна: идентитет рецензента није познат ауторима нити је идентитет аутора познат рецензентима. Сваки рукопис који уђе у процес рецензирања, прегледају најмање два независна рецензента. Информације о томе да ли је рад прихваћен и да ли улази у процес рецензирања аутори ће добити након истека датума за пријем радова за актуелни број. Након тога, на основу рецензија, уредник доноси одлуку о корекцији, објављивању или одбијању рада у року од три месеца. Ауторима се препоручује да приликом писања радова избегавају формулације које би могле открити њихов идентитет (као што су, на пример, препознатљиве аутореференце „У нашем претходном раду...“). Уредник гарантује да ће пре слања рукописа на рецензију из њега бити уклоњени лични подаци аутора (пре свега, име и афилијација) и да ће се предузети све разумне мере како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије.

Избор рецензента спада у дискрециона права уредника. Рецензенти морају да располажу релевантним знањима у вези са облашћу којом се рукопис бави.

Током читавог процеса, рецензенти делују независно једни од других. Рецензентима није познат идентитет других рецензента. Ако одлуке рецензента нису исте (прихватити/одбити), у највећем броју случајева тражи се мишљење трећег рецензента. Ако процени да то није неопходно, главни и одговорни уредник може да донесе одлуку без тражења додатних рецензента.

Током поступка рецензије уредник може да захтева од аутора да доставе додатне информације (укључујући и примарне базе података), ако су оне потребне за доношење суда о научном доприносу рукописа. Уредник и рецензенти морају да чувају такве информације као поверљиве и не смеју их користити за стицање личне користи.

Главни и одговорни уредник и Редакција часописа дужни су да обезбеде контролу квалитета рецензије. У случају да аутори имају озбиљне и основане замерке на рачун рецензије, уредник ће у договору са Редакцијом проверити да ли је рецензија објективна и да ли задовољава академске стандарде. Ако се појави сумња у објективност или квалитет рецензије, уредник ће тражити мишљење других рецензента.

РАЗРЕШАВАЊЕ СПОРНИХ СИТУАЦИЈА

Сваки појединац или институција могу у било ком тренутку уреднику и/или Редакцији пријаве сазнања о кршењу етичких стандарда и другим неправилностима и да о томе доставе неопходне информације/доказе.

Провера изнесених навода и доказа

- Главни и одговорни уредник ће у договору са Редакцијом одлучити о покретању поступка који има за циљ проверу изнесених навода и доказа.
- Током тог поступка сви изнесени докази сматраће се поверљивим материјалом и биће предочени само оним лицима која су директно укључена у поступак.
- Лицима за која се сумња да су прекршила етичке стандарде биће дата могућност да одговоре на оптужбе изнесене против њих.
- Ако се установи да је заиста дошло до неправилности, процениће се да ли их треба окарактерисати као мањи прекршај или грубо кршење етичких стандарда.

Мањи прекршај

Ситуације окарактерисане као мањи прекршај решаваће се у директној комуникацији са лицима која су прекршај учинила, без укључивања трећих лица, на пример:

- обавештавањем аутора/рецензента да је дошло до мањег прекршаја који је проистекао из неразумевања или погрешне примене академских стандарда;
- писмо упозорења аутору/рецензенту који је учинио мањи прекршај.

Грубо кршење етичких стандарда

Одлуке у вези са грубим кршењем етичких стандарда доноси главни и одговорни уредник у сарадњи са Редакцијом и, ако је то потребно, малом групом стручњака. Мере које ће предузети могу бити следеће (и могу се примењивати појединачно или истовремено):

- објављивање саопштења у ком се описује случај кршења етичких стандарда;
- слање службеног обавештења руководиоцима или послодавцима аутора/рецензента;
- повлачење објављеног рада у складу са процедуром описаном под *Повлачење већ објављених радова*;
- ауторима ће бити трајно забрањено да шаљу радове у часопис;
- упознавање релевантних стручних организација или надлежних органа са случајем како би могли да предузму одговарајуће мере.

Приликом разрешавања спорних ситуација редакција часописа се руководи смерницама и препорукама Одбора за етику у издаваштву (Committee on Publication Ethics – COPE): <http://publicationethics.org/resources/>.

ПОВЛАЧЕЊЕ ВЕЋ ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА

У случају кршења права издавача, носилаца ауторских права или аутора, повреде професионалних етичких кодекса, односно у случају слања истог рукописа у више часописа у исто време, лажне тврдње о ауторству, плагијата, манипулације подацима у циљу преваре, као и у свим другим случајевима грубог кршења етичких стандарда,

објављени рад се мора повући. У неким случајевима већ објављени рад се може повући и како би се исправиле накнадно уочене грешке.

Стандарди за разрешавање ситуација када мора доћи до повлачења рада дефинисани су од стране библиотека и научних тела, а иста пракса је усвојена и од стране часописа *Зборник Института за педагошка истраживања*. У електронској верзији изворног чланка (оног који се повлачи) успоставља се веза (HTML линк) са обавештењем о повлачењу. Повучени чланак се чува у изворној форми, али са воденим жигом на PDF документу, на свакој страници, који указује да је чланак повучен (*retracted*).

САМОАРХИВИРАЊЕ

Зборник Института за педагошка истраживања омогућава ауторима да прихваћену, рецензирану верзију рукописа, као и финалну, објављену верзију у PDF формату депонују у институционални репозиторијум и/или некомерцијалне базе података, као што су EBSCO, ERIC и сличне, или да га објаве на личним веб страницама (укључујући и профиле не друштвеним мрежама за научнике, као што су ResearchGate, Academia.edu итд.) и/или на сајту институције у којој су запослени, тек након објављивања часописа на сајту часописа. При томе, морају се навести основни библиографски подаци о чланку објављеном у часопису (аутори, наслов рада, наслов часописа, волумен, број свеске, пагинација), а мора се навести и идентификатор дигиталног објекта – DOI објављеног чланка у форми HTML линка.

АУТОРСКА ПРАВА

Када је рукопис прихваћен за објављивање, аутори преносе ауторска права на издавача. У случају да рукопис не буде прихваћен за штампу у часопису, аутори задржавају сва права.

На издавача се преносе следећа права на рукопис, укључујући и додатне материјале, и све делове, изводе или елементе рукописа:

- право да репродукује и дистрибуира рукопис у штампаном облику, укључујући и штампање на захтев;
- право на штампање пробних примерака, репринт и специјалних издања рукописа;
- право да рукопис преведе на друге језике;
- право да рукопис репродукује користећи фотомеханичка или слична средства, укључујући, али не ограничавајући се на фотокопирање, и право да дистрибуира ове копије;
- право да рукопис репродукује и дистрибуира електронски или оптички користећи све носиоце података или медија за похрањивање, а нарочито у машински читљивој/дигитализованој форми на носачима података као што су хард диск, CD-ROM, DVD, Blu-ray Disc (BD), мини диск, траке са подацима, и право да репродукује и дистрибуира рукопис са тих преносника података;
- право да сачува рукопис у базама података, укључујући и онлајн базе података, као и право преноса рукописа у свим техничким системима и режимима;
- право да рукопис учини доступним јавности или затвореним групама корисника на основу појединачних захтева за употребу на монитору или другим читачима

(укључујући и читаче електронских књига), и у штампаној форми за кориснике, било путем интернета, онлајн сервиса, или путем интерних или екстерних мрежа.

Аутори имају право да објављени чланак користе на исти начин као и трећа лица у складу са лиценцом Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International (**CC BY-NC-ND**).

Поред тога, аутори задржавају право и да чланак преведу на други језик, да га користе у публикацијама које представљају компилацију њихових радова, да га користе у докторској дисертацији или монографији у комерцијалне и некомерцијалне сврхе, под условом да наведу да ново дело представља дериват чланка објављеног у часопису *Зборник Института за педагошка истраживања*. При томе, морају се навести основни библиографски подаци изворног чланка објављеног у часопису (аутори, наслов рада, наслов часописа, волумен, број свеске, пагинација), а мора се навести и идентификатор дигиталног објекта – DOI објављеног чланка у форми HTML линка.

ОДРИЦАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ

Изнесени ставови у објављеним радовима не изражавају ставове уредника и чланова редакције часописа. Аутори преузимају правну и моралну одговорност за идеје изнесене у својим радовима. Издавач неће сносити никакву одговорност у случају испостављања било каквих захтева за накнаду штете.